

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci stěžovatele **Ing. M. K.**, zastoupeného Alexanderem Petričko, advokátem se sídlem v Liberci, Chrastavská 188/27, za účasti **Finančního ředitelství v Ústí nad Labem**, se sídlem v Ústí nad Labem, Velká Hradební 61, v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 4. 11. 2004, č. j. 15 Ca 13/2001 – 21,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 4. 11. 2004, č. j. 15 Ca 13/2001 – 21, byla odmítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Ústí nad Labem (dále jen „finanční ředitelství“) ze dne 13. 11. 2000 č. j. 3086/150/00, kterým bylo zamítnuto odvolání stěžovatele proti rozhodnutí Finančního úřadu v Liberci ze dne 24. 6. 1999 č. j. 115041/99/902/5542 o zamítnutí registrace plátce daně z přidané hodnoty. V odůvodnění usnesení krajský soud s poukazem na § 46 odst. 1 písm. a), § 71 odst. 1, 2 a § 72 odst. 1 s. ř. s. a § 250b o. s. ř. uvedl, že výkladem citovaných ustanovení je nutno dojít k závěru, že žaloba, aby byla procesně významnou skutečností z pohledu § 72 odst. 1 s. ř. s., musí obsahovat alespoň jeden žalobní bod. Jedná se totiž o podmínku řízení, bez jejíhož splnění v řízení nelze pokračovat. V dané věci bylo napadané správní rozhodnutí řádně doručeno zástupci stěžovatele dne 15. 11. 2000 a tento okamžik byl významný pro běh dvouměsíční lhůty k podání žaloby. Návrh stěžovatele ze dne 11. 1. 2001 byl sice podán v této zákonné lhůtě, ale obsahoval jen označení napadeného rozhodnutí a žádnou z dalších náležitostí žaloby, tedy ani žádný ze žalobních bodů. Z pohledu citovaných ustanovení

je stěžovatelův úkon z 11. 1. 2001 pouze ohlášením žaloby, nikoliv žalobou. Tento úkon byl sice doplněn podáním stěžovatele ze dne 8. 9. 2001, ale ten byl učiněn až po uplynutí lhůty stanovené v § 72 odst. 1 s. ř. s. k výzvě soudu, kterou lze v tomto případě hodnotit již jako nadbytečnou. Nebyla tak splněna jedna z podmínek řízení, pro kterou v řízení nelze pokračovat a tato vada je neodstranitelná.

Proti tomuto usnesení podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Stěžovatel v kasační stížnosti vyjádřil nesouhlas se závěry krajského soudu. Předně poukázal na to, že žaloba byla podávána ve lhůtě odpovídající zákonné úpravě před účinností s. ř. s., a tudíž pro zvolený postup, kdy soud ve správním řízení před účinností s. ř. s. navíc nebyl schopen projednat žalobu, nejsou splněny podmínky. Bylo by sofistikovanou nespravedlností, aby účastník řízení doplácel na změnu procesních předpisů, když způsob, který byl při podání žaloby zvolen, byl zcela běžný a obvyklý. Stejným způsobem projednal krajský soud žaloby stěžovatele ve shodné a ve stejné věci z 28. 3. 1997. V té době právní praxe zaujala názor, a opakovaně bylo publikováno, že není-li v žalobě uvedeno jinak, má se za to, že žalobou je napadáno rozhodnutí v celém rozsahu. Tvrzení o tom, že žaloba před účinností s. ř. s. musí obsahovat alespoň jeden žalobní bod, nemá oporu v § 247 a násl. o. s. ř. před novelou a zcela logicky bylo možno takovou žalobu doplnit k výzvě soudu, což stěžovatel učinil. Vzhledem k tomu, že doplnění žaloby bylo provedeno před účinností s. ř. s., nelze zcela evidentně použít ustanovení o odmítnutí žaloby, které nabylo účinnosti až 1. 1. 2003. Ze stejného důvodu nemá opodstatnění ani použití § 72 odst. 1 s. ř. s. Výklad, který použil krajský soud, je tak nejen v rozporu s ustanoveními o. s. ř. před novelou, ale i ustanoveními s. ř. s. a v rozporu s čl. 36 odst. 1, 2 a čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Proto stěžovatel navrhl zrušení napadeného usnesení a vrácení věci k dalšímu řízení.

Finanční ředitelství odkázalo na své rozhodnutí o odvolání a předložený spisový materiál, protože toto rozhodnutí ani rozhodnutí finančního úřadu stěžovatel nenapadá. Na základě výše uvedených skutečností navrhlo, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

V dané věci stěžovatel namítal rozdíl mezi právní úpravou správního soudnictví před 1. 1. 2003 a po tomto datu a tvrdil, že za účinnosti páté části o. s. ř. ve znění před 1. 1. 2003 bylo možno podat blanketní žalobu a žalobní body v podstatě na výzvu soudu doplnit kdykoliv, přičemž se odvolával na to, že v té době právní praxe zaujala názor, a opakovaně bylo publikováno, že není-li v žalobě uvedeno jinak, má se za to, že žalobou je napadáno rozhodnutí v celém rozsahu.

Otázka, v jakém rozsahu bylo žalobou napadeno rozhodnutí finančního ředitelství, však v tomto případě není právně relevantní, protože nebyla vůbec krajským soudem řešena.

Právní úprava lhůty pro podání žaloby a uplatnění žalobních bodů, srovnáme-li právní úpravu obsaženou v § 250b odst. 1 a § 250h odst. 1 věta první za středníkem o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2002 a v § 72 odst. 1 a § 71 odst. 2 poslední věta s. ř. s., je v zásadě stejná. I před účinností s. ř. s. bylo možno formulovat žalobní body jen ve lhůtě pro podání žaloby. V tomto směru je nutno odkázat na judikaturu z tehdejší doby. Např. v rozsudku

Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 8. 1996 č. j. 6 A 85/94 - 22 byl vyjádřen právní názor, že výhrady proti rozhodnutí správního orgánu musí žalobce uplatnit žalobou ve lhůtě uvedené v ustanovení § 250b odst. 1 o. s. ř. a k žalobním bodům uplatněným po této lhůtě soud nepřihlíží, leda by šlo o takové nedostatky správního aktu nebo řízení jeho vydání předcházející, k nimž soud musí hledět z povinnosti úřední. Shodně i v rozsudcích Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 1. 1999 č. j. 6 A 119/95 - 52 a ze dne 25. 10. 1999 č. j. 6 A 28/98 - 47 se vyslovil tento soud tak, že ve správním soudnictví se uplatňuje dispoziční a koncentrační zásada, která znamená, že se soud může zabývat jen těmi námitkami, které uplatnil žalobce ve lhůtě k tomu zákonem stanovené. Námitky uplatněné po této lhůtě jsou nepřípustné. V neposlední řadě je to i rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 5. 8. 2002 č. j. 29 Ca 416/2001 - 18, podle něhož „Pokud se žalobce ve dvouměsíční lhůtě stanovené k podání žaloby v podstatě omezí jen na ohlášení žaloby, přičemž ta postrádá jakékoliv tvrzení důvodu nezákonnosti a neobsahuje žádnou právní argumentaci, jde o vadu podání bránící meritornímu přezkoumání žalobou napadeného rozhodnutí. Odstraňovat vady takové žaloby po uvedené lhůtě není možné vzhledem k tomu, že rozšířit rozsah napadení správního rozhodnutí lze jen ve lhůtě dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí. S ohledem na tuto lhůtu by poučení soudu s výzvou k odstranění vad žaloby bylo úkonem zcela nadbytečným, neboť k případně uplatněným argumentům žalobce by soud již nemohl přihlížet s ohledem na marné uplynutí dvouměsíční lhůty uvedené v § 250b odst. 1 o. s. ř.“. V této souvislosti nelze nezmínit i judikaturu Ústavní soudu z doby před účinností s. ř. s. Podle názoru uvedeného v nálezu ze dne 10. 3. 1999 sp. zn. I. ÚS 164/97 **„**Žalobce sice může změnit rozsah, v jakém rozhodnutí správního orgánu napadá, a uvádět příslušné důvody (tzv. žalobní body), avšak rozšiřovat je může pouze do konce lhůty stanovené zákonem pro podání žaloby, tj. - podle § 250b odst. 1 občanského soudního řádu (dále jen "o. s. ř.") - do dvou měsíců od doručení rozhodnutí správního orgánu v posledním stupni, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Zmeškání lhůty nelze prominout. Není proto možné po uplynutí této lhůty vznášet v průběhu řízení další výhrady proti správnímu rozhodnutí. To lze dovodit i z § 250h odst. 1 o. s. ř., část věty za středníkem, z něhož plyne, že žalobce může rozsah napadení správního rozhodnutí rozšířit jen ve lhůtě podle § 250b odst. 1 o. s. ř. To znamená, že k žalobním bodům, které byly uplatněny později, soud nemůže přihlížet. Vzhledem k zásadě dispoziční obecný soud ani nemůže přezkoumávat správní rozhodnutí nad rámec vymezený žalobcem v žalobě, a tedy z vlastní iniciativy jeho projev nahrazovat a sám místo něho vyhledávat právní vady napadeného aktu.“

Se zřetelem jak na znění § 250b odst. 1 a § 250h odst. 1 věta první za středníkem o. s. ř., tak na výše citovanou judikaturu je zcela nesporné, že i za účinnosti o. s. ř. před 1. 1. 2003 mohl žalobce uplatnit žalobní body jen ve lhůtě pro podání žaloby. V důsledku toho, že stěžovatel tomuto zákonnému požadavku nevyhověl, přičemž výzva soudu k uvedení žalobních bodů nemohla na zákonných důsledcích zmeškání lhůty pro jejich uplatnění nic změnit, nelze závěr krajského soudu, že nebyla splněna jedna z podmínek řízení, pro kterou v řízení nelze pokračovat a tato vada byla neodstranitelná, označit za sofistikovanou nespravedlností, jak to činí stěžovatel v kasační stížnosti, protože způsob, který při podání žaloby zvolil, nebyl zcela běžný a obvyklý. Stěžovatel tak nedoplácí na změnu procesních předpisů, protože právní úprava i při změně právních předpisů zůstala v podstatě stejná. V této souvislosti je třeba ještě poukázat na zásadu „nechť si každý střeží svá práva“, na kterou se odvolával ve svých rozhodnutích i Ústavní soud.

Nejvyšší správní soud proto neshledal kasační stížnost důvodnou a podle § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl bez jednání postupem podle § 109 odst. 1 cit. zákona, podle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s, podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a finančnímu ředitelství žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. dubna 2006

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu